22 أمهات المؤمنين

උම්මහාතුල් මුඃමිනීන්වරියන්

නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන්ගේ විශිෂ්ට ජයග්‍රහණය සඳහා එතුමාගේ බිරින්දෑවරියන්ගේ දයකත්වය ප්‍රධාන විය. නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන්ට ආවතේව කිරීම, එතුමාගේ දේශනාවලට ආදර්ශවත් වීම, උපදෙස් දීම, නබිතුමාගෙන් ආගමික දැනුම ලබාගෙන එය අන් අයට ඉගැන්වීම යනාදිය මොවුන්ගේ ප්‍රධාන දයකත්වයන් වේ. එබැවින් **උම්මහාතුල් මුඃමිනීන්වරියන්** (විශ්වාස කරන්නන්ගේ මාතාවන්) යනුවෙන් විශේෂයෙන් සඳහන් වන නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන්ගේ භාර්යාවන් පිළිබඳ ව අප දැන සිටීම අත්‍යවශ්‍ය ය. මොවුන්ගෙන් සිව් දෙනෙකු පිළිබඳ ව අපි මෙහි දී සලකා බලමු.

සෙයිනබ් බින්ත් කුසයිමා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය

බද්ර් යුද සමයේ මුස්ලිම්වරුන් ද, කාෆිර්වරුන් ද සටන් වැදුණෝ ය. එවිට මුස්ලිම් සේනාවෙහි සටන් කළ අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු ජඃස් රළියල්ලාහු අන්හු තුමා ෂහීද් විය. සෙයිනබ් බින්ත් හුසෙයිමා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය මෙතුමාගේ බිරිඳ වූවා ය. මෙතුමිය මයිමූනා රළියල්ලාහු අන්හා තුමියගේ මව් පාර්ශවයේ සහෝදරිය වූවා ය. තම සැමියාගේ මරණයත් සමග ඔහුගේ පදිංචි ස්ථානය වන මදීනාවෙහි වැන්දඹුවක ලෙස තනිවම ජීවත් වූවා ය. ඒ වකවානුවේ, නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණෝ එතුමිය හා විවාහ වීමට කැමැත්ත ඉල්ලා සිටියහ. එයට ඇය, "අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, ඔබ කැමති වූ දේ ඉටු කිරීමට මම ද කැමති වෙමි" යැයි පිළිතුරු දුන්නා ය.

නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණෝ සයිනබ් බින්ත් කුසෙයිමා රළියල්ලාහු අන්හා තුමියට දිර්හම් 400ක් මහ්ර් ලෙස දී, හිජ්රි 3 වන වසරේ දී එතුමිය හා විවාහ වූහ. එහෙත් මොවුන්ගේ විවාහ ජීවිතය මාස කිහිපයකට පමණක් සීමා විය. 'වාහිද්' යන ඉතිහාසඥයාගේ වාර්තාවට අනුව සයිනබ් බින්ත් හුසෙයිමා තුමිය නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන් සමග විවාහ වී මාස කිහිපයකින් වෆාත් වූවා ය.

එතුමියගේ ජනාසා සලාතය නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන් විසින් පවත්වා පසු ව '**ජන්නතුල් බකීහ්**' හි භූමිදානය කරනු ලැබී ය.

සෙයිනබ් බින්ත් කුසෙයිමා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය ජාහිලියියා කාලයට පෙර සිට ම දන් දීමෙහි කීර්තියක් ලැබ සිටියා ය. එතුමිය ඉස්ලාමයට පෙර ද, පසු ව ද, දුගීන්ට ද, අනාථයන්ට ද අධික ලෙස දයාව දක්වූ තැනැත්තියක ලෙස ද, ඇති පමණ වියදම් කළ කෙනකු ලෙස ද, සිටි බැවින් "**දුගීන්ගේ මෑණියෝ**" හෙවත් "**උම්මුල් මසාකීන්**" යනුවෙන් අමතනු ලැබුවා ය.

සයිනබ් බින්ත් ජහ්ස් රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය

සයිනබ් රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාගේ පියාගේ සහෝදරිය වන උමයිමා බින්ත් අබ්දුල් මුත්තලිබ් මෑණියන්ගේ දියණිය වේ. ඇය හිජ්රතයට පෙර ඉස්ලාමය වැළඳ ගත්තා ය. පසුව මදීනාවට හිජ්රත් කළා ය. එහි දී තම හදාවඩාගත් පුත්‍රයා වූ සයිද් රළියල්ලාහු අන්හු තුමාට සයිනබ් රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය විවාහ කර දීමට නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණෝ කැමති වූහ. එහෙත් උසස් කුල කාන්තාවක් වූ සයිනබ් රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය එයට අකමැති වූවා ය. එවිට සූරතුල් අහ්සාබ්හි 36 වන වැකිය පහළ විය.

පසුව එතුමිය සයිද් රළියල්ලාහු අන්හු තුමා හා විවාහ වීමට කැමති වූවා ය. විවාහය ද සිදු විය. එහෙත් ඔවුන්ගේ විවාහ ජීවිතය දිගු කාලයක් නොපැවතිණි. සයිද් රළියල්ලාහු අන්හු තුමා ඇගෙන් දික්කසාද වූයේ ය. එවිට නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන්ට එතුමිය හා විවාහ වන ලෙස අල්ලාහු තආලා අණ කළේ ය. හිජ්රි පස් වන වසරේ දී නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණෝ එතුමිය හා විවාහ වූහ.

"ආගමික කටයුතුවල දී සයිනබ් තුමියට වඩා උසස් කාන්තාවක මා දැක නොමැත. ඇය අධික දේව භක්තියක් ඇති තැනැත්තියකි. ඇත්ත කතා කරන්නී ය, ඥාති සබඳතා රකින්නී ය; අධික ලෙස දන් දෙන්නී ය," යැයි ආයිෂා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය පවසා ඇත. සයිනබ් රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය මෙලොව ආශාවෙන් තොර වූ තැනැත්තියක් ලෙස ද දුගී දුප්පතුන්ට අධික ව සෙනෙහස දක්වන්නියක ලෙස ද ප්‍රකට ව සිටියා ය.

සෛනබ් රළියල්ලාහු අන්හා තුමියගේ මරණාසන්න අවස්ථාවේ එහි සිටි අය බලා "මම මා හට අවශ්‍ය කෆන් රෙද්දක් සූදනම් කර තබා ඇත්තෙමි. කලීෆා උමර් රළියල්ලාහු අන්හු තුමා ද මා හට කෆන් රෙදි යවනු ලැබුවේ නම් දෙකෙන් එකක් දන් දෙන්න," යැයි පැවසුවා ය.

වරක් නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණෝ තම භාර්‍යාවන් දෙස බලා තමන් මරුමුවට පත් වූ පසු ප්‍රථමයෙන් මිය යන්නේ ඔබ අතරින් **දිගු අතක් ඇති තැනැත්තිය** යැයි පැවසූහ. මෙයට සවන් දුන් ඔවුහු තමන් අතර කවරකුගේ අත් දිගු වන්නේ දැයි සසඳා බැලූහ. එවිට සව්ද රළියල්ලාහු අන්හා තුමියගේ දෑත් ඉතා දිගුව තිබුණි. එහෙත් ප්‍රථමයෙන් මිය ගියේ සයිනබ් බින්ත් ජහස් රළියල්ලාහු අන්හා තුමියයි.

ආයිෂා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය මෙසේ පැවසුවා ය.

"නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාගේ මරණයෙන් පසුව ප්‍රථමයෙන් ම මිය ගියේ සයිනබ් රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය වූ බැවින් දිගු අත ඇති තැනැත්තිය යනුවෙන් නබි තුමා ගෙනහැර දැක්වූයේ අධික වශයෙන් දන් දීම බව අපි වටහා ගත්තෙමු.

"සයිනබ් තුමිය තම දෑතින් ම උපයා අධික වශයෙන් දන් දුන් තැනැත්තියක ලෙස සිටියා ය." (බුහාරි)

නුබුව්වතයට වසර 33 කට පෙර උපත ලද මෙතුමිය, හිජ්රතයට පසු 20 වන වසරේ තම 53 වන වියෙහි දී මරුමුවට පත් වූවා ය. මරණයෙන් පසු එතුමියගේ දේපොළ වශයෙන් කිසිවක් ඉතිරි ව නොතිබිණි. ඒ සියල්ල දන් දී තිබුණි. කලීෆා උමර් රළියල්ලාහු අන්හු තුමා විසින් එතුමියගේ ජනාසා සලාතය ඉටු කරන ලදී. පසුව ජන්නතුල් බකීහ් හි එතුමිය භූමදානය කරනු ලැබුවා ය.

මයිමූනා රළියල්ලාහු

අන්හා තුමිය

හිජ්රි 7 වන වසරේ නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන් උම්රා ඉටු කොට මක්කාවේ තම මිතුරන් සමග වාඩි වී සිටි මොහොතක, එක් තරුණ කාන්තාවක් ඔටුවකු පිට නැග නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන් ඉදිරියට පැමිණියා ය. ඇය නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමා දෙස බලා, "අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, මෙම ඔටුවා ද, ඒ මත නැග සිටින්නි ය ද අල්ලාහ් හා අල්ලාහ්ගේ දූතයා සතු වේ," යැයි පැවසුවා ය. මෙලෙස දේව ධර්ම දූතයාණන් වෙනුවෙන් කැප වූ මෙතුමිය නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන් විසින් අවසානයේ දී විවාහ කර ගන්නා ලදී.

මයිමූනා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය අබ්බාස් රළියල්ලාහු අන්හු තුමාගේ බිරිඳ උම්මුල් ෆළ්ල් රළියල්ලාහු අන්හා තුමියගේ සහෝදරිය වූවා ය. මෙතුමිය ඉස්ලාමය වැළඳ ගැනීමට පෙර මෙතුමියගේ පළමු සැමියා වන මස්ඌද් නම් තැනැත්තා මෙතුමියගෙන් වෙන් වූ පසු මෙතුමිය දෙවනුව අබූ රුහුම් යන තැනැත්තා හා විවාහ වූවා ය. කෙටි කාලයකින් එතුමා ද මරුමුවට පත් වූයේ ය. මෙයින් පසු නබි තුමාණෝ වැන්දඹුවක වූ මයිමූනා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය විවාහ කර ගත්හ.

මයිමූනා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමා කෙරෙහි අධික දයාවක් දක්වූවා ය. නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන්ගෙන් අධික දැනුමක් ද ලබා ගත්තා ය. දේව නැමදුම සඳහා බොහෝ කාලයක් වැය කළා ය. මස්ජිදුල් නබවියෙහි සලාත් ඉටු කිරීම මගින් පරම සතුටක් ලැබුවා ය. නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන් හට මරණ වේදනාව දැනුණු මොහොතේ එතුමා පිවිසියේ මයිමූනා රළියල්ලාහු අන්හා තුමියගේ නිවසට ය. මයිමූනා රළියල්ලාහු අන්හා තුමියගේ අවසරය ලබා ගෙන ආයිෂා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය නබි තුමා තම නිවසට කැඳවා ගෙන ගියා ය.

නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන්ගේ වෆාතයෙන් පසු සහාබාවරුන්ට හා තාබිඊන්වරුන්ට මයිමූනා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය හදීස් ඉගැන්වීමෙහි නිරත වූවා ය. හදීස් 76ක් පමණ එතුමිය රිවායත් කර ඇත. හිජ්රි 51 වන වසරේ දී හජ් සඳහා ගොස් එන අතර මග, තම අසූ වැනි වියෙහි දී එතුමිය වෆාත් වූවා ය. එතුමියගේ ඉල්ලීමට අනුව එතුමිය නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන් හා විවාහ වන අවස්ථාවේ ඉදිකරන ලද පැලෙහි භූමදානය සිදු කරන ලදී.

"අල්ලාහ් වෙත දිවුරා පවසමි. අප සියලු දෙනාට ම වඩා මයිමූනා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය දේව භක්තියෙන් අධික වූ කෙනකු ලෙස ද, ඥාති සබඳතා අධිකව රකින කෙනකු ලෙස ද සිටියා," යැයි ආයිෂා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය පැවසුවා ය.

උම්මු හබීබා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය

මක්කා ජයග්‍රහණයට පෙර හිජ්රි 8 වන වසරේ දී කුරෛෂි නායක අබූ සුෆ්යාන් හුදෛබියා ගිවිසුම පිළිබඳ ව නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන් සමග සාකච්ඡා කිරීමට මදීනාවට පැමිණියේ ය. එහි දී තම දියණිය වන රම්ළාගේ නිවසට ගියේ ය. එහි ඇතිරිල්ලක් දිග හැර තිබුණි. ඔහු එහි වාඩි වීමට සමීප වූ විට රම්ලා තම පියාට එහි වාඩිවීමට නොදී එය නවා තැබුවා ය. පසුව තම පියා දෙස බලා "මෙය නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමා අසුන් ගන්නා ඇතිරිල්ල වේ. නජීස් වූ මුෂ්රික් වූ තත්ත්වයේ සිටින ඔබ වැනි අයෙකුට එහි අසුන්ගත නොහැක," යැයි පැවසුවා ය.

රම්ළා තුමිය තම සැමියා සමග ඉස්ලාමය වැලඳගත් පසුව දෙදෙනා ම ඇබීසීනියාවට හිජ්රත් කළෝ ය. එහි දී සැමියා ඉස්ලාමය අතහැර ක්‍රිස්තියානි ආගම වැළඳ ගත්තේ ය. රම්ළා තම සැමියා අහිමි වී වැන්දඹුවක් වූවා ය. එවිට එතුමියට "හබීබා" යනුවෙන් දැරියක් ද සිටියා ය. එබැවින් ඇයට උම්මු හබීබා යැයි අමතනු ලැබිණි.

උම්මු හබීබා රළියල්ලාහු අන්හා තුමියගේ තත්ත්වය දැනගත් නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණෝ නජ්ජාෂි රජු හා සාකච්ඡා කළහ. උම්මු හබීබා තුමිය තමන් හට විවාහ කර දෙන මෙන් ඉල්ලා සිටියහ. රජු ද එයට එකග වී උම්මු හබීබා තුමිය නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාහට විවාහ කර දුන්නේ ය. පසු ව හබෂාවට හිජ්රත් කළ අය සමග එතුමිය ද මදීනාවට යැව්වේ ය. මෙය හිජ්රි 7 වන වසරේ දී සිදු විය. එවිට උම්මු හබීබා රළියල්ලාහු අන්හා තුමියගේ වයස අවුරුදු 36ක් විය.

හිජ්රි 44 දී, උම්මු හබීබා රළියල්ලාහු අන්හා තුමියගේ වයස අවුරුදු 72 දී තම දෙවියන් වන අල්ලාහු තආලා මුණගැසීමට යන අවස්ථාව ආසන්න වූ බව එතුමිය දැන ගත්තා ය. ආයිෂා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය මෙලෙස දැනුම් දුන්නා ය; "උම්මු හබීබා රළියල්ලාහු අන්හා තුමියගේ මරණාසන්න කාලයේ දී එතුමිය මා හට, තම අසලට පැමිණෙන ලෙස පැවසුවා ය. මම ද ගියෙමි. එවිට මා දෙස බලා, "ආයිෂා එක් සැමියකුගේ බිරින්දෑන් අතර ඇති වන අමනාපකම් මා වෙත ද තිබුණි. ඒ වෙනුවෙන් මා හට සමාවන්න, යැයි කීවා ය. මම ඇයට සමාව දුන්නෙමි. පසුව ඇය ඔබ මා සතුටට පත් කළෙහි ය. එබැවින් අල්ලාහ් නුඹව සතුටට පත් කරනු ඇත!" යැයි කීවා ය. පසුව උම්මු සලමා රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය ද අමතා එලෙස ම ඉල්ලා සිටියා ය. එයින් පසුව ඇය අල්ලාහ් වෙතට පියමං කළා.

අභ්‍යාස

පහත ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු ලියන්න.

1. ඉස්ලාමයේ ජයග්‍රහණය සඳහා උම්මහාතුල් මුඃමිනීන්වරියන් ලබා දුන් දායකත්වයන් හතරක් ලියන්න.
2. උම්මහාතුල් මුඃමිනීන්වරියන් අතුරින් උම්මුල් මසාකීන් යන නම හිමි වූ මාතාව කවුද?
3. සයිනබ් බින්ත් ජහ්ෂ් රළියල්ලාහු අන්හා තුමිය, සයිද් රළියල්ලාහු අන්හු තුමා විවාහ කර ගැනීමට එකඟ වීමට ප්‍රධාන හේතුව වූ අල් කුර්ආන් වැකියෙහි අර්ථය ලියන්න.
4. නබි සල්ලල්ලාහු අලෛහි වසල්ලම් තුමාණන් සමග තම විවාහය සිදු වූ ස්ථානයේ තම භූමදානය සිදු කරන ලෙස ඉල්ලා සිටි මාතාවගේ නම සඳහන් කරන්න.
5. උම්මු හබීබා රළියල්ලාහු අන්හා තුමියගේ ඉතිහාසයේ ඔබ සිත්ගත් අවස්ථාවක් පවසන්න.